

DISLEKSIJA: INFORMACIJA TĖVAMS

Kas tai?

- Disleksija – tai skaitymo ir rašymo sunkumai, kurie atsiranda dėl smegenų veiklos ypatumų, bet **nesusiję su vaiko protu ar tinginyse**.
- Ji neprašina savaime, tačiau su tinkama pagalba vaikai sėkmingai mokosi ir pasiekia puikių rezultatų.
- Apie 10 % vaikų turi disleksijos požymių.

Mitai ir tiesa

✗ **Mitas:** Disleksija reiškia, kad vaikas nelabai gabus.

✓ **Tiesa:** Daugelis vaikų su disleksija yra labai protingi, tik jiems reikia kitokio mokymosi būdo.

✗ **Mitas:** Vaikas tingi, todėl nesimoko skaityti.

✓ **Tiesa:** Disleksija yra neurologinės kilmės sunkumas, o ne motyvacijos stoka.

✗ **Mitas:** Jei vaikas turi disleksiją, jam bus sunku gyvenime.

✓ **Tiesa:** Daugybė žymių žmonių turėjo disleksiją ir pasiekė daug (pvz., Einšteinas, Spielbergas, Tomas Kruzas).

Ką galite pastebėti namuose?

- Vaikui sunku išmokti abėcėlę ar eilėrašį.
- Skaito lėtai, painioja raides, daro daug klaidų.
- Vengia skaityti garsiai, sako, kad skaityti „nuobodu“ ar „per sunku“.
- Rašydamas praleidžia raides, sukeičia jas vietomis.
- Pamiršta datas, telefono numerius, žodžių sekas.
- Greitai pavargsta, praranda motyvaciją, jaučiasi nusivylęs.

Kaip padėti vaikui namuose?

Skaitymas

- Skaitykite kartu: vieną sakinį jūs, kitą – vaikas.
- Leiskite vaikui rinktis knygas – komiksus, iliustruotas istorijas, trumpus tekstus.
- Garsiai skaitykite vaikui, kad jis galėtų sekti tekstą akimis.
- Tekstą dalinkite į mažas dalis, naudokite liniuotę ar skirtukus.

Rašymas ir kalba

- Skatinkite rašyti trumpus sąrašus, žinutes, dienoraštį.
- Žodžius mokykitės kortelėmis, žaidimais, dainomis.
- Naudokite multisensorinius būdus – rašymą smėlyje, garsų jungimą su judesiu.
- Leiskite naudotis technologijomis – teksto įgarsinimo programėlėmis, kompiuteriu.

Emocinis palaikymas

- Girti už pastangas, net jei klaidų išlieka.
- Pabrėžti vaiko stiprybes – kūrybiškumą, vaizduotę, gebėjimą spręsti kitaip.
- Sukurti ramų mokymosi kampelį namuose.
- Skatinti savarankiškumą: leisti vaikui planuoti laiką, pasirinkti užduoties atlikimo būdą.

Organizacija

- Naudokite spalvotas užrašų knygeles, lipdukus, priminimus.
- Padėkite sudaryti mokymosi planą, naudoti paprastas planavimo programėles.

Ką daryti, jei įtariate disleksiją?

1. Pasikalbėkite su klasės vadovu ar dalykų mokytojais, kokius sunkumus jie pastebi.
2. Kreipkitės į mokyklos logopedą, specialųjį pedagogą ar psichologą.
3. Jei sunkumai išlieka – kartu su mokykla kreipkitės į Pedagoginę psichologinę tarnybą (PPT).
4. Galite pasitarti su specializuotais centrais: Dyslexia centras, „Labirintas“.
5. Jei vaikui oficialiai nustatyti skaitymo sutrikimai – galima naudotis ELVIS biblioteka, kurioje yra garsinės ir elektroninės knygos.

Sėkmės istorijos

- **Albertas Einšteinas, Tomas Kruzas, Stevenas Spielbergas, Leonardo da Vinci** – visi jie turėjo disleksiją, tačiau pasiekė išskirtinių rezultatų moksle, mene ar kūryboje.
- Svarbu, kad vaikai žinotų: disleksija – ne kliūtis, o kitoks mokymosi kelias.

Esmė tėvams

Vaikui, turinčiam skaitymo ir rašymo sunkumų, labiausiai reikia:

- jūsų palaikymo ir tikėjimo,
- bendradarbiavimo su mokytojais ir specialistais,
- mažų žingsnių kasdien,
- ir supratimo, kad disleksija nereiškia ribotų galimybių.

Šaltiniai

- Biržų švietimo pagalbos tarnyba. (2023). *Disleksijos sutrikimas*. <https://birzuspt.lt/wp-content/uploads/2023/10/Disleksijos-sutrikimas.pdf>
- Biržų švietimo pagalbos tarnyba. (2020). *Kaip padėti vaikui, turinčiam disleksiją*. <https://birzuspt.lt/wp-content/uploads/2023/10/Lankstinukas-Kaip-padeti-vaikui-turinciam-disleksija.pdf>
- Dyslexia centras. (n.d.). *10 patarimų tėvams, auginantiems vaikus su disleksija*. <https://www.dyslexiacentras.lt/naujienos/10-patarimu-tevams-auginantiems-vaikus-su-disleksija-dys/>
- Jones, M. (2020). *Apie disleksiją paprastai*. Lietuvos aklųjų biblioteka.
- Kelmės pedagoginė psichologinė tarnyba. (2021). *Disleksija: Rekomendacijos mokytojams, tėvams*. <https://kelmespt.lt/wp-content/uploads/2021/01/Disleksija.-Rekimendacijos-mokytojams-tevams-1.pdf>
- Lietuvos aklųjų biblioteka. (2023). *Disleksijos požymiai skirtinguose amžiaus tarpsniuose*. <https://disleksija.labiblioteka.lt/2023/10/03/disleksijos-pozymiai-skirtinguose-amziaus-tarpsniuose/>

Parengė bibliotekos vedėja L. Lukšienė ir specialioji pedagogė, logopedė Vilma Baltrušaitytė